

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
та інформатизації
Володимир ГАЛІК

27 серпня 2024 р

**ПРОГРАМА
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки.

Спеціальність: 033 Філософія.

Освітня програма: Філософія.

Статус дисципліни: вибіркова.

Факультет: історії, педагогіки та психології.

Кафедра: філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного.

Дані про практику

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг практики (кредити ЄКТС)	Особливість проведення практики	Вид контролю
Очна	2	4	6 (180 годин)	Згідно з графіком навчального процесу впродовж семестру.	Диф. залік
Заочна	2	4	6 (180 годин)	Згідно з графіком навчального процесу впродовж семестру.	Диф. залік

Програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки докторів філософії (40 кредитів ЄКТС).

Розробники:

Олександр ТКАЧЕНКО, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного.

Погоджено гарантом освітньої програми:

Надія СКОТНА, доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного.

Схвалено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного.

Протокол № 7 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Надія СКОТНА
Підпис

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету історії, педагогіки та психології

Протокол № 19 від 27 червня 2024 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 7 від 27 серпня 2024 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Науково-педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є неодмінним компонентом фахової підготовки до науково-педагогічної діяльності та видом практичної діяльності аспірантів щодо здійснення освітнього процесу у вищій школі.

Метою науково-педагогічної практики фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є формування навичок і вмінь навчально-методичної, виховної роботи та наукової діяльності.

Проходження аспірантами науково-педагогічної практики сприяє формуванню у них низки компетентностей, серед яких:

Загальні компетентності:

- здатність розуміти основні проблеми психолого-педагогічної науки, сучасні теорії психології та педагогіки; володіти способами ціннісного ставлення до педагогічної діяльності; здатність, до розв'язання професійно-орієнтованих завдань завдяки розумінню актуальних проблем і фундаментальних засад психолого-педагогічної науки;
- здатність до рефлексивного критичного мислення, аналізу та синтезу, до усвідомлення у категоріально-концептуальному вимірі широкого кола світоглядних питань і актуальних проблем сучасності;
- здатність до усвідомлення концептуальних засад педагогіки вищої освіти в Україні та критичного оцінювання її позитивних аспектів і недоліків, з метою якісної організації професійної діяльності.

Фахові компетентності:

- здатність до опанування глибокими знаннями в галузі філософії та на межі предметних галузей;
- здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері філософії у закладах вищої освіти і в процесі цього випробувати нові методичні ідеї, передові навчальні технології, авторські методики викладання фахових дисциплін;
- здатність розробляти освітньо-професійні програми та навчальні плани підготовки фахівців, укладати робочі програми навчальних дисциплін, складати індивідуальний план педагогічного (науково-педагогічного) працівника, упорядковувати індивідуальну освітню траєкторію учня/ студента й іншу програмно-нормативну документацію.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Враховуючи те, що науково-педагогічна практика є невід'ємною складовою освітньої-наукової програми «Філософія» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти і спрямована на закріплення теоретичних знань, вона базується на освоєнні таких навчальних дисциплін: “Актуальні проблеми сучасної педагогіки і психології”, “Філософія як досвід мислення”, “Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності”, “Наукова комунікація англійською мовою”.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У результаті проходження науково-педагогічної практики аспірант повинен:

- знати нормативно-правову базу розвитку сучасної освіти, тенденції розвитку й модернізації освіти в Україні та за кордоном;
- знати та розуміти методологічні, концептуальні засади організації навчально-виховної і наукової роботи у вищій школі;

- уміти організовувати викладання філософських дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої школи, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, організовувати різноманітні форми навчальних занять, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності;
- уміти ефективно використовувати засоби фахової усної та письмової комунікації державною та іноземною мовами;
- уміти випробувати в своїй професійній діяльності нові методичні ідеї, передові навчальні технології, авторські методики вивчення фахових дисциплін;
- уміти планувати і виконувати самостійні наукові дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів на рівні останніх світових досягнень і дотриманням належної академічної доброчесності, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;
- володіти навичками культурно-просвітницької діяльності, спрямованої на популяризацію філософських знань і піднесення рівня філософської культури в сучасному світі.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальний обсяг педагогічної практики складає 6 кредитів ECTS (180 годин) у тому числі: 120 годин – навчально-методична, науково-дослідницька та виховна робота; 60 годин – аудиторне навантаження (читання лекцій (за рішенням кафедри), проведення семінарських, практичних, лабораторних занять)

Загальне керівництво науково-педагогічною покладено за завідувача кафедри. Безпосереднє керівництво практикою аспіранта здійснює його науковий керівник.

Перед початком практики проводиться настановча нарада, яка присвячується ознайомленню аспірантів з порядком проходження практики, правами та обов'язками студентів, змістом практики. Також перед початком практики аспіранти повинні пройти інструктаж з охорони праці та протипожежної безпеки.

Фахівці третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які проходять практику зобов'язані дотримуватися режиму праці бази практики та виконувати свою роботу згідно індивідуального графіку та плану роботи.

Захист практики здійснюється на засіданні кафедри і оцінюється за 100-бальною шкалою з переведенням до оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Аспірант, який не виконав програму практики і отримав незадовільну оцінку, має право повторного прогอดження практики та захисту в становленному порядку.

Права та обов'язки практиканта:

- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики;
- у співробітництві з керівником практики і членами кафедри реалізовувати в навчальному процесі методичні ідеї, передові навчальні технології, авторські методики вивчення фахових дисциплін;
- відвідувати заняття викладачів кафедри, та університету з метою вивчення методики викладання навчальних дисциплін та ознайомлення з передовим педагогічним досвідом;
- повинен підпорядковуватись правилам внутрішнього розпорядку університету, розпорядженням адміністрації та керівника практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, він може бути відсторонений від проходження практики;
- повинен у встановлений строк і в повному обсязі виконувати усі завдання, передбачені програмою практики;
- повинен належним чином оформити щоденник та інші матеріали з практики і своєчасно представити матеріали практики керівникові практики.

Права та обов'язки керівника практики:

- визначати тематику занять і підбирати навчальні групи для аудиторного навантаження практиканта;
- проводити консультації з методичних питань, зокрема, вибору методів навчання, аналіз і шляхів подолання труднощів при підготовці занять, помилок і невдач при їх проведенні, організація роботи із студентським колективом;
- повинен відвідувати заняття студентів-практикантів, брати участь у їх обговоренні, оцінювати і виставляти відповідний бал у заліковий лист проходження практики. Спільно з іншими членами кафедри узгоджувати підсумкову оцінку;
- має право не допустити практиканта до практики, якщо він не був присутнім на інструктивній нараді без поважних причин;
- має право не зарахувати заняття, проведеного студентом, якщо на ньому були допущені грубі помилки;
- має право не зарахувати практику, якщо на це будуть відповідні причини;
- повинен підготувати відгук про навчально-методичну і наукову роботу аспіранта під час проходження практики.

5. ЗМІСТ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Визначення концептуальних засад організації науково-педагогічної діяльності у вищій школі, технологіями підготовки до занять.
2. Ознайомлення з робочими навчальними програмами, змістом навчальних курсів, навчально-методичними посібниками за фахом.
3. Ознайомлення з науковою діяльністю кафедри: пріоритетними напрямками досліджень, науковими доробками викладачів кафедри та інш.
4. Налагодження контактів з науково-педагогічними працівниками і студентами університету.
5. Відвідування й аналіз занять викладачів університету.
6. Обговорення проведених практикантом навчальних занять. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного (стосовно змісту лекції, семінару) та методичного (якість подачі матеріалу, контроль над аудиторією, активність студентів, використання технічних засобів навчання і т.п.) плану. Аспіранти фіксують свої зауваження у письмовій формі.
7. Підготовка до лекційних і семінарських занять: визначення виду заняття і продумування його структури, написання планів-конспектів.
8. Проведення різних за видами навчальних занять, використовуючи нові методичні ідеї, передові навчальні технології, авторські методики.
9. Пошуки індивідуального стилю спілкування із студентами, викладачами і науковою спільнотою.
10. Аналіз педагогічних ситуацій та самостійне прийняття рішень у вирішенні професійних проблем.
11. Підготовка до звіту на засіданні кафедри.

6. ЗМІСТ ТА ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ

Після проходження науково-педагогічної практики аспірант подає на кафедру такі документи:

- загальний звіт про проходження практики (містить стислий опис роботи);
- щоденник практики, в якому розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту проходження практики; оцінками, відгуками викладачів бази практики;

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Результати практики визначаються на засіданні кафедри. Поточний контроль здійснюється керівником практики протягом проходження аспірантами педагогічної практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності аспірантів протягом конкретного періоду. При виставленні диференційованої оцінки аспіранту враховується рівень теоретичної підготовки, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до студентів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

Оцінка з науково-педагогічної практики прирівнюється до семестрової оцінки з будь-якого предмету і може бути не більшою за 100 балів, які за видами діяльності студента-практиканта розподіляються так:

Навчально-методична та виховна робота	60 балів
Науково-дослідницька	40 балів

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90 – 100) – оцінка “відмінно” – “5”. Отримує здобувач, який продемонстрував на достатньому рівні знання методологічних, концептуальних засад організації навчально-виховної і наукової роботи у вищій школі; якому вдалося налагодити діалогічне спілкування зі студентами, викладачами і науковою спільнотою, ефективно використовувуючи засоби фахової усної та письмової комунікації державною та іноземною мовами; який засвідчив достатній навчально-методичний рівень під час підготовки, проведення і аналізу лекційних та семінарських занять; продемонстрував вміння впроваджувати в свою професійну діяльність нові методичні ідеї, передові навчальні технології, авторські методики вивчення фахових дисциплін; який ефективно організовував свою науково-дослідну діяльність; активно проводив культурно-просвітницьку діяльність, спрямовану на популяризацію філософських знань і піднесення рівня філософської культури.

В (82 – 89) – оцінка “добре” – “4”. Отримує здобувач, який продемонстрував знання методологічних, концептуальних засад організації навчально-виховної і наукової роботи у вищій школі; якому вдалося налагодити діалогічне спілкування зі студентами, викладачами і науковою спільнотою, використовувуючи засоби фахової усної та письмової комунікації державною мовою; який засвідчив достатній навчально-методичний рівень під час підготовки, проведення і аналізу лекційних та семінарських занять; який ефективно організовував свою науково-дослідну діяльність; частково проводив культурно-просвітницьку діяльність, спрямовану на популяризацію філософських знань і піднесення рівня філософської культури.

С (75 – 81) – оцінка “добре” – “4”. Отримує здобувач, який продемонстрував знання методологічних засад організації навчально-виховної і наукової роботи у вищій школі; якому вдалося налагодити діалогічне спілкування зі студентами та викладачами, використовувуючи засоби фахової усної та письмової комунікації державною мовою; який засвідчив навчально-методичний рівень під час підготовки, проведення і аналізу лекційних та семінарських занять; який організовував свою науково-дослідну діяльність; частково проводив культурно-просвітницьку діяльність, спрямовану на популяризацію філософських знань і піднесення рівня філософської культури.

Д (67 – 74) – оцінка “задовільно” – “3”. Отримує здобувач, який фрагментарно орієнтується у методологічних засад організації навчально-виховної і наукової роботи у

вищій школі; якому частково вдалося налагодити діалогічне спілкування зі студентами та викладачами, використовуючи засоби фахової усної та письмової комунікації державною мовою; який засвідчив задовільний навчально-методичний рівень під час підготовки, проведення і аналізу лекційних та семінарських заняття; який не послідовно організовував свою науково-дослідну діяльність.

Е (60 – 66) – оцінка “задовільно” – “3”. Отримує здобувач, який практично не орієнтується у методологічних засадах організації навчально-виховної і наукової роботи у вищій школі; якому частково вдалося налагодити діалогічне спілкування зі студентами та викладачами, використовуючи засоби фахової усної та письмової комунікації державною мовою; який продемонстрував низький навчально-методичний рівень під час підготовки, проведення і аналізу лекційних та семінарських заняття; який фрагментарно і не послідовно організовував свою науково-дослідну діяльність.

FX (35 – 59) – оцінка “незадовільно” – “2”. Отримує здобувач, який не орієнтується у методологічних засадах організації навчально-виховної і наукової роботи у вищій школі; якому частково вдалося налагодити спілкування зі студентами та викладачами, використовуючи засоби фахової усної та письмової комунікації державною мовою; який не зумів на належному рівні організувати свою навчальну та науково-дослідну діяльність.

F (0 – 34) – оцінка “незадовільно” – “2”. Отримує здобувач, який не орієнтується у методологічних засадах організації навчально-виховної і наукової роботи у вищій школі; якому не вдалося налагодити спілкування зі студентами та викладачами; який не зумів організувати свою навчальну та науково-дослідну діяльність.

Аспірант, робота якого була визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчального плану семестру. За рішенням керівництва університету йому може бути призначене повторне проходження практики.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Батищев Г.С. Три типи педагогіки. Філософія освіти : хрестоматія. / укладач О.А. Ткаченко. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2021. С.65–73.
2. Бутенко Н.Ю., Грущенко Л.М. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: Навч. посіб. / За заг. ред. Н.Ю. Бутенко. Київ: КНЕУ, 2005. 184 с.
3. Возняк В. С. Співвідношення розсудку і розуму як філософсько-педагогічна проблема: Монографія. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана-Франка, 2008. 357 с.
4. Горський В. Історія української філософії. Курс лекцій. Київ : Наукова думка, 1996. 323 с.
5. Закон України «Про вищу освіту». Науково-практичний коментар / В.Г.Гончаренко та ін.; За заг. ред. В.Г.Кременя. Київ: СДМ-Студіо, 2002. 328 с.
6. Петрушенко В. Філософія: Курс лекцій. Київ: “Каравела”; Львів: “Новий світ 2000”, 2001. 448 с.
7. Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. URL: <https://science.dspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/Polozhenna-pro-nauk-prd-praktyku-2021.pdf>
8. Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенко, І. Передборської. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 329 с.
9. Філософія освіти: хрестоматія /укладач О.А.Ткаченко. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2021. 314 с.

Додаткова література

1. Дичківська, І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: Метод, посіб./ Авт. укл. О.Пометун, Л.Пироженко. Київ: АПНУ., 2002. 136 с.
3. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти. Київ: Магістр, 1996 256 с.
4. Педагогічна практика та філософія освіти: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 25-26 листопада 1997 р. / Інститут педагогіки АПН України / І.А. Зязюн (ред.). Полтава, 1997. 176с.
10. Скотний В. Г. Філософія освіти: екзистенція ірраціонального в раціональному. Дрогобич : Вимір, 2004. 348 с.
11. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: в 5 т. Т. 3. Київ : Рад. школа, 1977. 670 с.

Інтернет ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua> – Сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://www.philosopheducation.com/index.php/ua/> – Науковий часопис «Філософія освіти. Philosophy of Education».